

Handläggare:
Karin Sundequist Sjöberg

Yttrande över motion 2012:30 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum

1 Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden

att till landstingsstyrelsen yttra sig över motion 2012:30 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum, i enlighet med förvaltningens förslag till yttrande.

2 Bakgrund

Landstingsdirektören och kulturnämnden har anmodats yttra sig över motion 2012:30 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum. Motionen anmäldes vid möte i landstingsfullmäktige den 4 december 2012 och remitterades till landstingsstyrelsen för beredning. Kulturnämndens yttrande ska inges till rotel V senast den 26 september 2013.

3 Sammanfattning av motionen

Motionärerna vill utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum i länet. Förutom att ha fasta och tillfälliga utställningar ska det vara ett centrum för studier och programverksamhet runt kvinnorörelsens historia i Sverige. Museet ska vara en förebild för andra museer och stimulera till kvinnohistorisk forskning. Landstinget skulle i verksamheten kunna lyfta fram den viktiga roll kvinnor spelat inom sjukvården. Enligt motionen är kvinnor underrepresenterade i läns museernas samlingar. Man menar också att Stockholms museer har en övervikt för det man kallar traditionellt manliga områden. I motionen föreslås att kulturförvaltningen utreder placering och upplägg i samarbete med olika kvinnohistoriska aktörer samt förutsättningar för en samverkan med Stockholms stad och Stockholms läns museum.

Bilaga

1. Motion 2012:30 om att utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum.
2. Förvaltningens förslag till yttrande.

Motionen återfinns i sin helhet som bilaga 1.

4 Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens förslag till yttrande är utformat utifrån de förutsättningar som f.n. gäller för kulturnämndens verksamhet i form av direktiv från landstingsfullmäktige.

4.1 Stockholms läns museum

Landstinget är huvudman för Stiftelsen Stockholms läns museum. Museiverksamheten är förlagd till kulturhuset Dieselverkstaden i Sickla, och man har uppsökande verksamhet i hela länet. Museet har tydligt formulerade riktlinjer för sin verksamhet. Man vill spegla vår samtid utifrån kulturhistorien och bidra till reflektion över aktuella samhällsfrågor. Människan står i fokus i museets arbete, och man strävar efter att alla människors verklighet ska speglas i samlingar och övrig verksamhet. Museets historiesyn syftar till att framhålla historiens komplexitet och mångfald, t.ex. genom att synliggöra grupper i dåtida samhällen som ofta kommer i skymundan eller glöms bort, som barn, kvinnor, äldre, människor med viss sexuell läggning eller funktionsnedsättning, subkulturer och minoriteter. Man vill ha en tillgänglig och angelägen verksamhet för alla oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, etnisk bakgrund eller utbildning. Museet vill bjuda in människor till ett aktivt deltagande i historieskrivningen och museets verksamhet.

Under 2013 arbetar Stockholms läns museum med en ny jämställdhetsplan. Museet synliggör jämställdhetsfrågor i första hand genom att ha ett medvetet genusperspektiv i hela sin verksamhet. Utåt bidrar de till diskussionen genom utställningsverksamhet men också genom omfattande skolprogram. I museibygnaden i Dieselverkstaden finns en fast utställning om tio levnadsöden i länet, från tiden efter inlandsisen fram till våra dagar, och där visas också flera tillfälliga utställningar varje år. I såväl den fasta utställningen som de tillfälliga skildras historien ur både manligt och kvinnligt perspektiv. Förvaltningen anser att Stockholms läns museum i sin verksamhet mycket väl speglar hela befolkningens liv och att man inte arbetar med stereotypa framställningar av passiva och anonyma kvinnor som, enligt den undersökning motionen hänvisar till, är vanlig på läns museer. Museet har en viktig funktion för länet som förmedlare av länets och dess invånares historia, oavsett kön.

4.2 Historiska museer i länet

I Stockholms län finns ett stort antal museer, som inte erhåller verksamhetsstöd av landstinget, där historiska skeden presenteras ur olika perspektiv. I motionen konstateras att många av de historiska museerna skildrar traditionellt manliga områden, såsom armé, sjöfart, teknik, kungligheter och sprit. När man skildrar historiska skeenden så blir lätt följderna att kvinnor osynliggörs, eftersom de genom historien just har osynliggjorts i det offentliga samhället. Det traditionellt manliga omfattar inte bara saker som strid och sprit – även områden som konst och design har historiskt varit manliga arenor. Män har haft privilegiet att vistas i det offentliga rummet medan flertalet kvinnor vistats i det dolda.

Många museer har dock en strävan efter att skildra historien ur olika perspektiv. Stockholms stadsmuseum och Nordiska museet har haft flera utställningar som skildrar den privata sfären där kvinnorna fått skriva sin egen historia. Medeltidsmuseet och Historiska museet skildrar såväl män som kvinnor ur historien. Historiska museet har också en textilkammare, som väl kan räknas till "traditionellt kvinnliga områden". Hallwylska museet tar upp aspekter kring intimitet och sexualitet med en utställning av underkläder från sekelskiftet 1900. K.A. Almgrens Sidenväveri, det enda kvarvarande sidenväveriet i norra Europa, visar upp sin verksamhet som under en del av 1800-talet var Skandinavien största kvinnoarbetsplats.

Även museer som enligt motionen lyfter fram "traditionellt manliga områden" kan visa upp alternativa historiska perspektiv. Livrustkammaren har ofta drottningar i fokus. Tekniska museet har visat kvinnors uppfinningar och textilindustrins utveckling. Armémuseet skildrar livet för kvinnor och barn under krigstider, och har också haft fotoutställningarna *Miss Landmine Cambodia* om offer för landminor och *King, Queen & Queer* om synen på makt, kön och sexualitet genom tiderna. Spritmuseum behandlar i en utställning mäns och kvinnors olika syn på alkohol.

Förvaltningen anser att om det skulle vara så att museer i länet genom sina utställningar marginaliserar kvinnornas plats i historien så är det ur jämställdhetssynpunkt på dessa redan existerande arenor som eventuella insatser för att synliggöra kvinnans historia bör läggas. Om man för kvinnorna skulle bygga upp en särskild institution, bredvid de museer inom traditionellt manliga områden som motionen nämner, så förstärker man snarare den struktur man vill motverka, istället för att luckra upp gränserna mellan den könsstereotypa uppdelningen.

4.3 Riktlinjer för stöd

Förvaltningen handlägger stöd i olika former och många aktörer inom kultur- och föreningsliv söker dessa stöd. Stöden fördelas i enlighet med riktlinjer och mål från landstingsfullmäktige vilka de senaste åren har varit, förutom hög kvalitet och konstnärlig förnyelse, att prioritera verksamhet och projekt för barn och unga samt att fördela stödet över hela länet och till alla konstformer. Som främsta stödgivare till Stockholms läns museum betonar kulturnämnden i 2013 års beslut om verksamhetsstöd till museet den höga prioriteringen av verksamhet med inriktning på barn och unga.

Utifrån kulturnämndens beslut genom åren har också vissa bedömningsriktlinjer för kulturstöd utformats. I underlagen till nämndbeslut avstyrker förvaltningen generellt verksamhetsstöd och kulturstöd för kontinuerlig verksamhet inom utbildning och forskning. Kontinuerligt stöd utgår i allmänhet inte heller till museer, då det inte är ekonomiskt möjligt för kulturnämnden att stödja det mycket stora antalmuseer som finns i länet. Det enda museum som erhåller ett verksamhetsstöd från kulturnämnden utöver Stockholms läns museum är Stiftelsen Judiska Museet i Stockholm. Organisationen får stödet som representant för en av de nationella minoriteterna.

Förvaltningen konstaterar att en större ekonomisk satsning på ett kvinnohistoriskt museum inte är förenligt med landstingsfullmäktiges uppdrag till kulturnämnden att prioritera stöd till verksamhet för barn och unga inom kultur- och föreningslivet. Enligt landstingsfullmäktiges budgetdirektiv ska landstinget vidare inte producera kulturverksamhet i egen regi, och därför är det inte heller en landstingsangelägenhet att utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum.

Hans Ullström

Stockholms läns landsting
2012-12-04

Motion av Håkan Jörnehed (V) m.fl. om att utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum.

Vänsterpartiet vill ha ett kvinnohistoriskt museum i länet som kan fungera som centrum för studier och programverksamhet om kvinnorörelsens historia i Sverige. Självklart ska det också finnas möjlighet att förutom de fasta samlingarna ha löpande aktuella utställningar. Ett sådant museum kommer att dra till sig en stor publik, både nationellt och internationellt och bli en viktig attraktion för Stockholm. Det kan vara en förebild för andra museer samt stimulera till forskning om kvinnors glömda och undandömda historia. Inte minst kan landstinget, som uppdragsgivare inom sjukvården, lyfta fram den viktiga roll kvinnor haft på sjukvårdsområdet.

Placering och upplägg ska utredas av kulturförvaltningen i samarbete med kvinnoorganisationer och andra aktörer med fackkunskaper i kvinnohistoria. En eventuell samverkan med Stockholms stad och Stockholms länsmuseum kan också utredas.

Kravet att museerna ska spegla hela befolkningens liv har framförts i många år. DEA, föreningen för ett kvinnohistoriskt museum, har nyligen undersökt kvinnorepresentationen på länsmuseumerna och funnit att kvinnor är gravt underrepresenterade. När kvinnor framställs är de oftast stereotypiskt skildrade som anonyma och passiva och förekommer i negativa situationer. Stockholms museer har en stark övervikt för traditionellt manliga områden, som t.ex. armé, sjöfart, teknik, kungahistoria och det senaste tillskottet sprithistoria!

Det är hög tid att skapa ett museum som ger en historisk bild av kvinnors liv och kamp för sina rättigheter, och Stockholm bör bli först med ett sådant. Vi vill därför utreda förutsättningarna för ett kvinnohistoriskt museum.

Vänsterpartiet föreslår Landstingsfullmäktige besluta

att utreda möjligheten för ett kvinnohistoriskt museum i Stockholms län.

Håkan Jörnehed (V)

Birgitta Sevefjord (V)

Gunilla Roxby Cromvall (V)

Sverre Launy (V)

Catarina Wahlgren (V)

Thomas Magnusson (V)

Anna Sehlin (V)

Bekir Uzunel (V)

Ylva Nork (V)

Laila Leymann (V)